

„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

MONEDA ANIVERSARA

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății

„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XIX Nr. 11 (227) noiembrie 2012

Luna noiembrie, luna sufletelor din Purgator

„Uniți rugăciunea voastră cu cea a întregii Biserici în favoarea sufletelor din Purgator și veți gusta bucuria acestei rugăciuni care va revărsa haruri deosebite în sufletele voastre. Binecuvântez pe toți cei ce vor veni în ajutor sufletelor sfinte din Purgator”, era îndemnul Episcopului Vasile Hossu (1990-1997), îndemn la care ne întoarcem în noiembrie a fiecărui an. Odată cu rugăciunea înnoim adevărul de credință despre Purgator, cu atât mai mult în acest An al Credinței în care am intrat, Sfântul Părinte Benedict al XVI-lea ne cere să revenim asupra doctrinei catolice, să o cunoaștem, să o trăim și să o transmitem.

Catehismul Bisericii Catolice subliniază: *„Biserica numește Purgator această purificare finală a celor aleși, care este cu totul deosebită de pedeapsa celor osândiți. Biserica a formulat învățătura de credință despre Purgator mai ales la Conciliile de la Florența(1438-1445) și din Trento (1545-1563). Tradiția Bisericii făcând referințe la anumite texte din Scriptură, vorbește despre un foc purificator. Această învățătură se întemeiază și pe practica rugăciunii pentru cei morți despre care vorbește deja Sfânta Scriptură”* („Catehismul Bisericii Catolice”, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1993, p. 230).

În calendarul latin, la 1 noiembrie este „Sărbătoarea Tuturor Sfinților”, prin care Biserica aduce un omagiu solemn celor care au trăit o viață de sfințenie - este Biserica Triumfătoare, iar la 2 noiembrie se face pomenirea tuturor credincioșilor răposați, care, după ce au trecut prin viața pământească, mai poartă urmele păcatului, sunt în Purgator, unde așteaptă să ajungă și ele în casa Tatălui - este Biserica Pătimitoare.

Istoria acestei pomeniri a răposaților își are originea în anul 998,când Sf. Odilon, abate benedictin la Mănăstirea Cluny (Franța), din dragoste creștinească a hotărât ca la 2 noiembrie să se facă pomenirea tuturor călugărilor răposați. Prin cele peste o mie de mănăstiri benedictine această practică s-a răspândit în întreaga creștinătate apuseană. În 1311 Roma a stabilit oficial ca la 2 noiembrie să fie celebrată pomenirea tuturor credincioșilor răposați.

Întreaga Biserică Catolică, deci și noi, fiii Bisericii Greco-Catolice, în mod deosebit, în primele zile ale lui noiembrie venim în ajutorul *„fraților și surorilor din focul suferinței curățitoare”*, o facem în continuare în tot cursul lunii noiembrie, lună închinată sufletelor din Purgator. În ajutorul acestor suflete venim cu rugăciunea, cu faptele bune și pomeni, știind că sufletele ajutate, la rândul lor, ne vin în ajutor. Să ne rugăm Sfintei Fecioare Maria să elibereze sufletele din Purgator, mai ales pe acelea care au avut în viață o mare evlavie față de ea. De ziua celor plecați dintre noi, le împodobim mormintele cu crizanteme și aprindem lumânări, le dăm lumină mormintelor, simbol al fericirii veșnice în care sufletele deja au intrat. În rugăciunea noastră, să nu-i uităm pe cei care, *înaintea noastră, au trăit, muncit, gândit și au suferit pentru Cristos și Biserica Sa, pentru care și-au dat viața, pe Episcopii și preoții noștri Martiri*. Luna noiembrie mai este pentru noi și un prilej de profundă meditație asupra condiției noastre de creștini, amintindu-ne ceea ce știm, dar adesea uităm: *„Creștinismul nu e numai un adevăr, o doctrină, ci mai ales el este viață”*.

Să credem cu tărie că avem un suflet nemuritor. În lumea aceasta să ne conducem după legile morale, să câștigăm merite nemuritoare trăind Evanghelia; atunci Împărăția lui Dumnezeu va coborî lumină în sufletele noastre și în lume.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

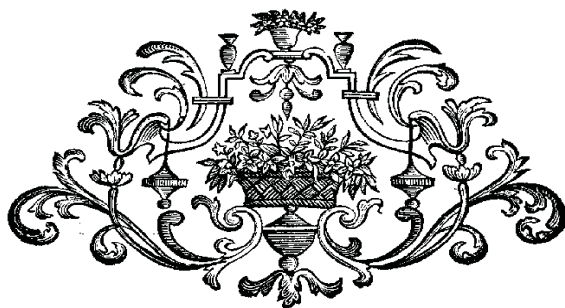
Despre rugăciune

Maxima unei mari Sfinte, pentru timpul unei secete spirituale, când inima nu are nimic de spus, este să facem să vorbească buzele, pentru că ele vor trezi iarăși inima. Și Sfânta mărturisea că de multe ori încercând să facă rugăciunea orală, fiind îngreunată de somn, nu mai făcea nici rugăciunea mentală. Aceasta se simte în fiecare zi: lenea și dorința de a dormi, la care ne simțim târâți în timpul rugăciunii. E bine atunci să ne rugăm cu vocea, astfel ne vom trezi din somnolența noastră și vom regăsi rugăciunea adevărată.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	lucrătorilor în vie.....	12
“Să te cunosc pe tine, Doamne		Parabola lucrătorilor în	
și să mă cunosc pe mine.....	4	vie în pictură și gravură.....	15
Măreția și noblețea.....	5	Cardinalul Lucian Mureșan,	
Pagini bilingve.....	10	membru de onoare al	
Răspłata lui Dumnezeu. Parabola		Academiei Române.....	20

Să te cunosc pe Tine, Doamne, și să mă cunosc pe mine

Eu cred că stilul omului *e lacrima*.
Și dacă vrei să dai exprimare simbolică
omului, distingi o lacrimă pe fondul vieții
și zbuciumului omenesc.

Lacrima arată sufletul imens al
omului nemulțumit care nu se poate
aclimatiza cu viața aceasta.

Experiența arată că tu porți în
tine ceva deficient. Toate celelalte își
îndeplinesc rostul lor.

Lacrima aceasta spune: „Doamne,
eu mărturisesc că lacrima este dovada
nemulțumirii în tot ceea ce sunt și-n tot
ceea ce doresc.

Lacrima este definiția imaginii
omului, care indică deficiența omului, ca
și reacția lui.

Cu nimic nu poate fi mulțumit,
nimic nu-l poate satisface [...]. Iată-mă ce
sunt: o lacrimă în carne și oase”.

Episcop Ioan Suci

MĂREȚIA ȘI NOBLEȚEA VIEȚII DE CREȘTIN

Omul măreț trezește admirație, se impune prin calități deosebite, excepționale, iar cel nobil este acela care face cinste, care onorează, care pune într-o lumină favorabilă pe cineva. Creștinul se luptă pentru măreția și noblețea sufletului său și a semenilor săi și apoi pentru a fi un om model în societate, un exemplu demn de urmat. El trebuie să aibă un caracter frumos pentru ca societatea să aibă încredere în cuvântul și în tot comportamentul său. Creștinul trebuie să se afirme prin calitățile sale și să arate cu demnitate, dar și cu smerenie, că este o persoană care iubește și mărturisește pe Cristos.

Cei care ascultă și împlinesc Cuvântul au sufletele inspirate și atrase de Spiritul Sfânt și se dovedesc mult mai puternici față de cei care nu conlucrează cu harul divin, așa după cum lumina este mai presus de întuneric și viața mai presus de moarte. Cei care primesc Cuvântul, cred în el cu multă dăruire, se dovedesc statornici în nădejde prin așteptarea harului și sunt plini de râvnă pentru toate virtuțile care a fost sădite în sufletele lor, dar mai ales pentru virtutea dragostei creștine, care este virtutea și porunca supremă. Precurata Fecioară Maria este glorificată și preamărită în Cer pentru maternitatea divină și pentru virtuțile

pe care le-a practicat, în special pentru umilința de care a dat dovadă cât timp a petrecut pe pământ.

Dragostea creștină față de Dumnezeu și față de aproapele este elementul esențial care duce la măreția și înnobilarea sufletului, ne face să fim umani și ne dă posibilitatea de a beneficia de un colțișor în eternitate. Fructul dragostei este viața însăși pe întreg pământul. Ea este idealul suprem și siguranța că la finele ei cei care au trăit în dragoste vor putea spune că nu au trăit degeaba, vor putea privi cu mândrie în urmă știind că au existat, există și vor exista în sufletul cuiva drag. Dragostea implică dăruire totală și o credință sfântă în cineva.

Dragostea creștină este o comuniune trup și suflet liber, consimțită, care ne înobilează și ne înalță, ne face să fim mai buni și mai frumoși unii în ochii celorlalți. Măreția și noblețea vieții de creștin ne face să ne supunem voinței divine creatoare a toate. Dumnezeu a dat fiecăruia dintre noi un suflet pereche și odată cu el pasiunea căutării lui. Nu a dorit ca noi să fim singuri și nefericiți în singurătatea noastră, ci ne-a înzestrat cu tot potențialul de a ne regăsi, de a ne întregi, de a fi un tot universal suficient sie însuși.

(continuare în pag. 6)

Dragostea este o poartă către sufletul curat și nevătămat. Vei dori să exiști doar pentru a te regăsi în acea privire și îți va fi suficient.

Teama de nefericire este inamicul cel mai amenințător al fericirii. Această teamă este devoratoare și nu ne lasă să fim fericiți așa cum ne-a fost predestinat să fim. Destinul nu este un dat implacabil, ci poate fi modelat. Este un act de voință și liberul arbitru; accepți fericirea sau pleci în căutarea nefericirii. Fericirea poate fi chiar lângă noi, trebuie doar să o îmbrățișăm să-i dăm o șansă de a fi.

Uneori dragostea doare și nu există alt antidot decât suferința pentru a o înțelege, a o accepta și pentru a putea merge mai departe. Privim muți de uimire în fața mirajului ei, riscăm totul pentru o avea sau alteori îi întoarcem spatele nerecunoscători. Cert este că trebuie să luptăm pentru ea, să o căutăm, să ne deschidem sufletul în fața ei, iar atunci când o găsim, să o prețuim ca pe cel mai frumos bun pe care ni l-a lăsat Dumnezeu nouă muritorilor.

Protopărinții noștri neînțelegând adevăratul sens al dragostei divine, a măreției și nobleței sufletului și trupului în ascultare și supunere față de Creator, au căzut în păcatul neascultării. A trebuit să vină Isus, ca prin jertfa Sa să ne readucă la lumina cea adevărată și să vindece sufletele noastre. Nimic din ce a fost

pământean și omenesc nu a putut să-l ridice pe om din căderea în păcatul adamic, să-l aducă la adevărata lumină și să-i vindece sufletul; nici patriarhii, nici profeții, decât numai Cel care-L zidise trup și suflet viu, pentru ca omul „*să se întoarcă de la întuneric la lumină și de la stăpânirea lui Satana la Dumnezeu*” (Fa.26,18).

Omul poate să afle dacă a pornit pe un drum greșit sau este pe drumul cel bun al vieții prin post și rugăciune care dau măreție credinciosului, înnobilează și hrănesc sufletul, îl orientează și-i arată calea cea dreaptă și luminată, calea vieții. Umblând pe calea rugăciunii fiecare va cunoaște de unde sunt gândurile inimii și lucrările rațiunii ca să se dăruiască pe sine binelui cu tot elanul pentru că „*cetatea noastră este în ceruri*” (Fa.3.20). Rugăciunea ajută pe om să mediteze profund, îl înzestrează cu virtutea deosebirii inspirațiilor bune de cele rele și-i luminează calea spre Cristos.

Măreția este dată de smerenie și umilință. Omul care poartă măreția și noblețea harului divin în suflet devine cetățean al Cerurilor, locuitor al raiului și slujitor al Mântuitorului, pentru că această slujire ridică sufletul la adevărata măreție și-l înnobilează cu nestematele vieții veșnice, care nu pot fi egalate de nici o altă splendoare pământească.

Ioan MĂGHERUȘAN

Iconostasul Catedralei Greco-Catolice „Sfânta Treime” din Blaj

În exegeza, realizată unei cărți de o astfel de anvergură, se cuvine a porni de la cuvintele Eminenței Sale Cardinalul Lucian Mureșan, care susține, salutar: „Iconostasul Catedralei din Blaj este unic în tot spațiul românesc” sau „Iconostasul, o dantelărie din lemn și culoare, locul unde stau măiestrit lucrate Sfintele Icoane, dimpreună cu tot ansamblul edificiului, te invită să te integrezi misterului liturgic, primind privirea iubitoare a lui Dumnezeu, ca apoi, smerit și cucernic să-l saluți pe cât îți stă în putință”.

Cartea este perfect realizată și sistematizată de cei doi autori: Cornel Tatai-Baltă și Ioan Fărcaș atât în ceea ce privește forma (copertile, calitatea hârtiei și a ilustrațiilor) cât și fondul de idei, conceptul, structura și arhitectura lucrării. Stilul este îngrijit și agreabil la lecturare pe de o parte, iar pe de altă parte dens în privința informației, bine documentat și extrem de atrăgător.

Autorii nu numai că readuc în fața cititorilor date și evenimente de o deosebită importanță și valoare educativă pentru istoria, cultura și religia Blajului, dar într-un mod cu totul particular evidențiază aportul Micii Rome la dezvoltarea culturii și istoriei neamului românesc.

În capitolul „Câteva date despre Catedrală și iconostasul acesteia”

se constată că inițiativa construirii Catedralei aparține episcopului Inochentie Micu Klein (lucru bine cunoscut), dar și unele elemente inedite pentru oricine și anume că arhitectul Catedralei și al clădirii în formă de U este Giovanni Babbista Martinelli de la Curtea Imperială din Viena. Sunt enunțate varii detalii referitoare la pictura cupolei Catedralei și a iconostasului, iar cuvintele „Iconostasul Catedralei blăjene este <<prin întindere și bogăție>> cel mai impunător <<din toată românimea>>” aparținând lui Nicolae Iorga și relevate de autori ne surprind și ne încântă.

Cartea oferă cititorilor precizări, informații, detalii artistice și simbolice valoroase din punct de vedere științific, religios, cultural și istoric. Este remarcabilă „acribia documentară”. În demersul lor plin de responsabilitate, cei doi autori sunt nelămuriți în privința faptului că iconostasul „deși însemnătatea sa artistică și istorică este deosebită, totuși el nu a captat, pe măsura valorii sale, interesul cercetătorilor.

Autorii susțin, pe bună dreptate, că iconostasul a fost sculptat de tâmplarul Aldea din Târgu Mureș, iar icoanele, au fost pictate „în cea mai mare parte” de pictorul macedo-român Ștefan Tenețchi din Arad, deși acesta

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

din urmă a semnat numai cele șase icoane mari împărătești.

Aceeași doi autori susțin în continuare că, în vara anului 2010, în urma fotografierii în detaliu a iconostasului și a cercetării pe calculator, s-a constatat că icoanele prorocilor și pictura Crucii Răstignirii cu molenii aparțin lui Grigorie Ranite din Craiova. E important de reținut că sculptura iconostasului este de „tradiție brâncovenească” cu „amprentă barocă”.

Se cunoaște foarte bine de către blăjeni că „sub păstorirea Arhiepiscopului Major Lucian Mureșan s-au executat diferite lucrări de restaurare și reactualizare a edificiului catedralei”.

Ușile împărătești sunt unice pe plan național atât în ceea ce privește sculptura, cât și pictura. Ștefan Tenețchi în pictarea acestor icoane, care împodobesc ușile împărătești, a îmbinat metoda tradițională cu cea apuseană-barocă. Lui Ștefan Tenețchi îi aparțin și celelalte icoane din iconostas în afară de registrul prorocilor.

Grandiosul iconostas blăjean a fost asemuit cu iconostasul din biserica ortodoxă „Sfinții Arhangheli” de la Vadu Crișului, care se afla altădată la Catedrala unită din Oradea. Aceluiași autor și stil aparțin „ușile diaconești”, „icoanele împărătești”, „icoanele marilor sărbători” și icoanele din „registrul apostolilor”. La toate aceste minunate icoane este remarcabilă îmbinarea tradiției bizantine cu cea apuseană-barocă.

Cele șase icoane împărătești: Sfântul Ioan Botezătorul, Sfântul Nicolae, Maica Domnului cu Pruncul, pe tron, Isus Cristos pe tron, Sfântul Vasile cel Mare, Sfânta Treime sunt specifice, din punctul de vedere al stilului, iconografiei ortodoxe. Sunt evidențiate, în detaliu, îmbrăcămintea, culorile, motivele artistice, simbolurile și elementele sugestive.

În urma lecturării valoroasei cărți, îmbinată cu participarea evlavioasă la Celebrarea Sfintei Liturghii în Catedrala blăjeană, este certă profunda impresie și înălțare sufletească a oricărui cetățean al urbei noastre, aflat în fața magnificului iconostas.

„Icoanele marilor sărbători” în număr de 12: Sfânta Treime (în mijloc) cu arhanghelii Mihail și Gavril; Nașterea Maicii Domnului; Intrarea Maicii Domnului în biserică, Nașterea lui Hristos, Tăierea împrejur a lui Hristos, Întâmpinarea Domnului, Botezul Domnului, Schimbarea la Față, Intrarea lui Isus în Ierusalim (Floriile), Învierea, Înălțarea Domnului, Pogorârea Sfântului Spirit (Rusaliile), Învierea și Înălțarea Fecioarei la cer deoalează „misterul liturgic” și importante evenimente biblice.

În capitolul „Registrul apostolilor” se menționează că între „registrul icoanelor marilor sărbători” și „registrul apostolilor” există „o friză” care împarte iconostasul în două părți egale. Scena „Deisis” compusă din trei icoane tronează în centrul registrului

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

apostolilor: Isus Cristos, Maica Domnului și Ioan Botezătorul în picioare călcând, desculți, pe nori. La stânga și la dreapta scenei „Deisis” sunt prezentați cei doisprezece apostoli. Se menține de către pictor aceeași manieră de îmbinare a tradiției bizantine cu cea apuseană-barocă.

Minunatele icoane din „registrul prorocilor” sunt cuprinse în treisprezece medalioane circulare, din care douăsprezece reprezintă profetii mesianici ai Vechiului Testament, iar al treisprezecelea o înfățișează pe Maica Domnului Orantă. Aceste minunate icoane au fost realizate de Grigorie Ranite (Hranite), originar din Craiova.

Același Grigorie Ranite este autorul icoanei „Maicii Domnului cu Pruncul”, pictată în anul 1736, icoană care a lăcrimat la moartea episcopului Petru Pavel Aron, în anul 1764.

Spre deosebire de celelalte icoane care aparțin pictorului Ștefan Tenetchi, cele pictate de Grigorie Ranite au un stil mai conservator și aparțin artei bizantine, după cum menționează autorii.

Emoționantul tablou „Crucea Răstignirii cu molenii” este „flancat” de tabloul Fecioarei Maria, la stânga și de Apostolul Ioan, la dreapta, iar la poalele crucii este pictat „un potir de aur susținut de doi îngeri cu aripi argintii”.

„Profilarea Răstignitului pe fundalul cerului întunecat, presărat cu stele” semnifică faptul că Isus mort și înviat a biruit moartea și iadul deschizând biruitor și mântuitor Porțile Raiului pentru oameni.

În capitolul „În loc de concluzii” autorii menționează că „Iconostasul” și-a

făcut un nume în diverse arii geografice. Astfel, în anul 1999, Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea, în „omilia sa”, cu ocazia vizitei ecumenice în România, a menționat iconostasul catedralei blăjene numindu-l „splendid”.

Între cei doi pictori, care au realizat minunatele icoane ale iconostasului în discuție, Grigorie Ranite și Ștefan Tenetchi există o diferență de stil sesizată de autori. La cel dintâi persistă un stil mai conservator, iar la cel de-al doilea îmbinarea tradiției bizantine (și influența icoanelor ucrainiene) cu cea barocă.

Cartea se încheie tot așa de minunat cum a început, cu rezumatele în limba franceză, engleză, germană și italiană, bibliografia, indicele de nume, indicele tematic și ilustrațiile care prin valoarea lor artistică completează, plăcut vederii și sufletului, deosebitul demers scriitoricesc și nu numai.

Privind și studiind arta de realizare a iconostasului, se pot deduce și aprecia „înaltele aptitudini de ordin artistic ale poporului român, atât de încercat pe parcursul îndelungatei sale istorii”.

Așa cum afirmă și Primarul Municipiului Blaj, Gheorghe Valentin Rotar, cartea este prețioasă și utilă pentru turiștii veniți în Blaj din țară sau din afara țării: „Astfel, turiștii sosiți la Blaj, din diferite colțuri ale țării sau din străinătate, pot înțelege mai bine rolul pe care l-a jucat <<Mica Romă>> în istoria și cultura neamului românesc. Dedicarea cărții arhierilor și preoților greco-catolici, victime ale registrului comunist ateu, confirmă faptul că blăjenii au fost și sunt mereu atașați de valorile morale autentice”.

Angela GROZA

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Le prospectus de l'Association

Le prospectus de l'Association présente de façon sympathique un courte synthèse de notre histoire, de nos objectifs et de nos réalisations. Il est actualisé tous les ans.

A l'automne 2005, le Trait d'Union en est au nr. 32, il est diffusé à 600 exemplaires. Deux fois par an, il donne à tous nos adhérents des nouvelles sur l'activité de l'association et la situation de l'Eglise Gréco-Catholique de la Roumanie. Nous les avons tenus au courant, entre autre:

- des cérémonies auxquelles nous avons participé, en particulier les ordinations épiscopales des 4 jeunes évêques, le retour des cendres de Ioan Inocentiu Micu Klein, promoteur acharné de la libération du peuple transylvain et pour cela exilé à Rome à la fin du 17-ème siècle, enterrement du Cardinal Todea, ou nous étions représentés par Andre Allain et Soeur Marie-Liesse, en poste d'enseignant bénévole à Oradea à l'époque.

- des événements dont nous avons été témoins: restitution mouvementée de la cathédrale de Cluj, élection du Président libéral Constantinescu, qui a porté de nombreux espoirs, malheureusement déçus par la suite, et surtout **visite du Pape Jean-Paul II à Bucarest** en mai 1999, que nous avons suivie de près. Pour cette occasion nous sommes arrivés quelques jours à l'avance et avons visité la Transylvanie. Nous avons trouvé les Catholiques (latins et gréco-catholique) très fâchés que le Pape ne viennent pas les visiter sur place, Il avaient l'intention de boycotter ce voyage et de ne pas rendre Bucarest. Nous avons insisté tant que nous avons pu pour qu'ils changent d'avis, finalement ils sont venus.

(à suivre)

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Prospectul Asociației

Prospectul Asociației prezintă într-o formă plăcută o scurtă sinteză a istoriei noastre, obiectivele și realizările. Istorie care este actualizată în fiecare an.

În toamna anului 2005, numărul 32, care a tratat subiectul „Unirea” (Unirea de la 1700), a fost difuzat în 600 de exemplare. De două ori pe an oferim aderenților noștri noutăți din activitatea Asociației și situația Bisericii Greco-Catolice din România. Între altele, noi îi ținem la curent cu tot ce este viața ei:

- ceremoniile la care noi participăm, în particular consfințirile de episcopi - am asistat la patru astfel de ceremonii, la înapoierea în țară a rămășițelor pământești ale Episcopului Inocențiu Micu Klein, promotor al libertății poporului român din Transilvania, pentru care a fost exilat la Roma la sfârșitul secolului al 17-lea, înmormântat acum de Cardinalul Todea, ceremonie la care am fost reprezentați de Andre Allain și de Sora Marie-Liesse, care lucrau în acel timp, benevol, în învățământ, la Oradea;

- evenimentele la care noi am fost martori: restituirea Catedralei din Cluj, alegerea președintelui liberal Constantinescu, purtător al multor speranțe, din păcate a decepționat, și totuși, **vizita Papei Ioan Paul al II-lea la București, în mai 1999**, pe care noi am urmărit-o de-aproape. Pentru această ocazie noi am ajuns cu câteva zile mai repede și am vizitat Transilvania. Am găsit pe catolici (latini și greco-catolici) foarte supărați pentru că Papa nu venea să-i viziteze la ei, în Ardeal. Aveau intenția să boicoteze voiajul și să nu meargă la București. Noi am insistat atât cât am putut ca să-și schimbe intenția și în final au acceptat să fie prezenți la București.

(va urma)

Răsplata lui Dumnezeu

Parabola lucrătorilor în vie

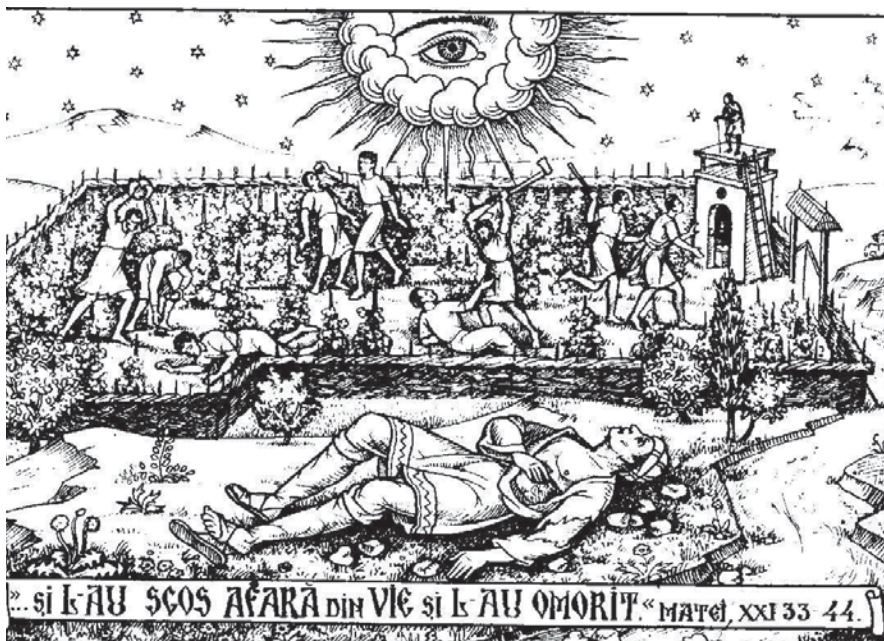
Fragmentul evanghelic Mt 20,1-16 în care ni se relatează *Parabola lucrătorilor în vie* pare că ne scandalizează. De ce Dumnezeu nu se comportă conform cu ceea ce nouă ni se pare drept, dar are un mod cu totul al său de a se comporta? Într-adevăr în parabolă tratează în aceeași manieră pe muncitorii din ultima oră cu cei din prima, care, după părerea noastră, pe drept sunt nemulțumiți.

Iată un text evanghelic care ne scandalizează. De ce Dumnezeu nu se comportă conform cererilor noastre: ce vrea să ne spună această parabolă?

Care este semnificația sa profundă? Cum își exprimă Domnul iubirea sa și răsplata sa?

Întâi de toate acest text poate fi asociat cu altele în care Isus intră în conflict cu fariseii și cărturarii, adică cu acei evrei riguroși păstrători ai legii, care se consideră în regulă datorită faptelor lor bune, îi judecă pe alții și de fapt îi împiedică pe ceilalți să se deschidă întâlnirii și experienței personale cu Dumnezeu. Și Isus le-o spune clar că poate exista mult bine și în alții, și în cei care nu sunt ca ei. Spune de atâtea ori că ceea ce contează

(continuare în pag. 13)

este credința și iubirea. Dă exemple de credință și de mântuire, ca și în cazul Cananeencei sau a centurionului roman, când spune: „Nu am găsit o atât de mare credință în Israel”; și aceștia erau păgâni. Îi face să înțeleagă că încăpățânarea în ritualismul lor, închiderea în fața planului și a prezenței lui Dumnezeu în mijlocul lor, îi va duce la a rămâne excluși de la lucrarea de mântuire a Domnului, care va trece la alții, pentru că mântuirea Domnului este pentru toate popoarele.

Toate acestea ne fac să reflectăm și ne îndeamnă să nu ne închidem în ceea ce ne oferă siguranță, în adevărurile dobândite, în maniera noastră de-acum consolidată de a ne trăi propria credință. Domnul e întotdeauna mai presus de noi, vrea să rupă ceea ce ne face închiși și să ne proiecteze spre ceilalți, în orice situație s-ar afla: „Mergeți în toată lumea”.

Astfel se fructifică harul lui Dumnezeu. Altminteri ni se poate întâmpla asemenea fariseilor care din primii vor deveni ultimii și atâția din urmă vor fi cei dintâi.

Astfel s-a întâmplat cu tâlharul de pe cruce. Cine s-ar fi gândit vreodată că gestului să suprem de credință și de iubire, Domnul i-ar fi răspuns imediat cu darul deplin și definitiv al paradisului?

Și încă ceva de remarcat. Noi ținem mult la dreptatea distributivă, cum voiau primii lucrători ai

parabolei; Domnul folosește o dreptate „a sa”, care este dreptatea iubirii. E nedreaptă, e incorectă? Cred că nu avem îndrăzneala de a vrea să-l învățăm pe Domnul.

Aici ne este atrasă atenția asupra unei mari învățături care este aceasta: noi trebuie să ne facem întreaga noastră parte, și suntem norocoși dacă suntem lucrători ai Domnului încă de la ceasul întâi, dacă trăim cu El și pentru El, dar mântuirea nu este lucrarea noastră, e mereu și doar lucrarea Domnului, bunătatea inimii sale, harul iubirii sale infinite. Și atunci El se poate dăruia cu totul pe sine însuși tuturor, celor dintâi și celor de pe urmă, celor de la mijlocul zilei, pentru că a văzut în ei o corespundere bună la harul său, pentru timpul pe care l-au avut. Și dacă au ajuns târziu, probabil or fi avut probleme, și aceasta este suferința lor; până și lenea și lipsa dorinței de lucru sunt probleme. Aceasta ne deschide spre înțelegerea tuturor celor care, tineri, copii sau adulți se descurcă greu în viață și par să se aventureze pe căi periculoase, dar Domnul îi vrea pe toți în lucrarea sa de mântuire. Noi îi vrem? Le vom fi de ajutor în răspunsul lor asupra planului lui Dumnezeu față de ei?

Darul lui Dumnezeu e egal pentru toți; Dumnezeu nu face deosebire între persoane (pentru a înțelege oarecum aceasta e suficient să ne gândim la paradisul în care fiecare va fi extrem de fericit pentru darul

(continuare în pag. 14)

deplin și total de sine pe care Domnul ni-l face). Lucrătorii au răspuns invitației sale și tuturor le dăruiește milostivirea sa. Noi însă judecăm așa: Eu am dat atât și trebuie să primesc atât; celălalt a dat mai puțin și trebuie să primească mai puțin. Sf. Pavel ar spune: „Ce ai tu ce n-ai primit? Și dacă ai primit de ce te lauzi ca și cum nu ai fi primit?”. Toți lucrătorii, dincolo de plata egală, au atâtea motive pentru a-i mulțumi lui Dumnezeu. Primii au muncit mai mult, dar nu reușesc să înțeleagă problemele altora, suferința faptului de a fi șomer, preocuparea pentru viitor, chiar și golul unei vieți trăită în trândăvie. Domnul vrea ca toți să trăiască plini de recunoștință, atât primii, cât și ultimii.

Evanghelia ne ajută să înțelegem că noi nu ne cunoaștem nici pe noi înșine, nici pe aproapele, nu putem judeca nici vina noastră nici meritele noastre. Suntem mântuiți doar prin bunătatea și milostivirea Domnului, nu prin munca noastră sau prin faptele bune pe care le facem (chiar dacă sunt importante). Dar suntem norocoși, dacă putem lucra și trăi în bine, dimpotrivă, acesta e deja semnul că Domnul ne-a iubit și ne-a mântuit dintotdeauna. Și ar trebui să fim fericiți dacă și ceilalți, în orice ceas al timpului lor, pot deveni instrumente de bine, în lucrarea Domnului.

Să luăm exemplul Sf. Augustin, și ca el atâtea alți sfinți, care au simțit și primit vocea Domnului la o vârstă

adultă, după o viață mondenă, și când s-a convertit, s-a dăruit cu totul în mod generos pentru Domnul și pentru Biserică și a devenit un campion al mărturiei creștine. El regreta mult și afirma: „prea târziu te-am iubit, prea târziu, Doamne, frumusețe atât de veche și atât de nouă”. Domnul i-a dat și lui răsplată ca și celor care l-au urmat din copilărie.

Ar trebui să fim fericiți când persoanele la orice vârstă și după orice fel de situație îl primesc pe Domnul și lucrează pentru Impărăția Sa, meritând tot harul lui Dumnezeu și răsplata veșnică.

E important a ne bucura de bunătatea și milostivirea Domnului, care știe să găsească atâtea căi spre inima omului, pentru că vrea ca toți fiii săi să lucreze pentru bine și să ajungă la mântuire.

Să-l căutăm pe Domnul, să trăim cu El și pentru El, nu pentru a ne simți în regulă, mulțumiți, răsplătiți, eventual judecând pe cel ce nu o face, dar pentru a învăța gândurile sale, căile sale... Care sunt mereu gânduri de gingășie și milostivire față de toți. Domnul nu vrea moartea păcătosului, ci să se convertească și să fie viu. Umblând în umilință, pentru că înaintea Domnului noi înțelegem și trăim atât de puțin indicațiile iubirii sale.

Pr. Mihai VĂTĂMĂNELU OFM Conv.

Parabola lucrătorilor în vie în picură și gravură

Semnificația parabolei lucrătorilor în vie este descifrată de mulți oameni talentați ai Bisericii în momente istorice diferite, conform personalității proprii. Origene compară via stăpânului cu Biserica lui Cristos, iar Sfântul Augustin, într-o predică intitulată "Orele istoriei Salvării" identifică lucrătorii de la diversele ore ale zilei în personaje biblice cunoscute. Iată ideile principale ale predicii sale conform [1].

Dreptii veniți pe lume primii, cum ar fi *Abel și Noe*, au fost, ca să zicem așa cei chemați la *prima oră*, iar ei vor obține fericirea învierii în același timp cu noi toți. Alți drepti, veniți mai târziu, cum ar fi *Avram, Isac și Iacob* și toți cei din acea epocă au fost chemați la *a treia oră a "zilei"*, dar vor primi bucuria învierii totodată cu noi. Se va petrece la fel și cu alți drepti, precum *Moise, Aron* și toți cei care au fost chemați la lucru în via stăpânului la *a șasea oră a zilei*. Vor veni apoi *sfinții și profeții* chemați la *ora a noua a zilei*. Se poate spune că *toți creștinii* sunt chemați la *a unsprezecea oră a zilei* să lucreze în via Domnului. Și ei (noi) vor obține la sfârșitul lumii bucuria învierii împreună cu toți cei care i-au precedat. Vedeți deci cât timp vor aștepta primii chemați până vor ajunge la bucuria pentru care ei au așteptat atât de mult, iar noi atât de puțin... Sfântul Augustin scrie că piesa

de un dinar primită de toți lucrătorii în vie ar fi simbolul vieții veșnice.

Artiștii care au prelucrat tema parabolei cunoșteau bine textul Evangheliei, dar în opera de artă se află destul de evident modul în care au înțeles ei mesajul. Am ales pentru exemplificarea acestui mod de înțelegere tabloul lui Rembrandt "Parabola lucrătorilor de la ora a unsprezecea" și o gravură dintr-o Biblie ilustrată.

Tabloul face parte dintr-o serie mare de tablouri și gravuri cu subiect religios elaborate de Rembrandt. Felul în care artistul redă religiozitatea scenelor reprezentate în gravuri și tablouri, nu se bazează pe elemente exterioare omului sau personajelor, ci pe comportamentul lor natural într-o situație dată, pe felul lor religios, intrinsec, de a fi. La fel se petrec lucrurile și în tabloul prezentat.

Rembrandt plasează locul plății muncii lucrătorilor în interiorul unui spațiu care ar putea fi somptuos dacă l-am evalua după dimensiuni, dar care degajă o ușoară notă de dezordine sau delăsare. De exemplu, în colțul din stânga-jos se află mai multe volume de cărți sau registre într-o ordine aproximativă. Metoda antică de calcul al orelor împărțea spațiul temporal dintre răsăritul soarelui și apusul lui în douăsprezece unități. Deci timpul

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

orelor de lucru era variabil pe parcursul anului. Lumina vine din exterior, prin două geamuri mari. Plata se face la sfârșitul zilei, așa că lumina este ireală pentru acel moment. Impresia de sursă misterioasă a luminii este întărită și de o lampă care se află chiar deasupra capului stăpânului, dar care nu este în funcțiune. Lângă geam este o masă la care stă scribul (cu spatele spre geam) și stăpânul, a cărui față este foarte bine iluminată. Haina stăpânului este somptuoasă, iar capul îi este acoperit cu o tichie bogată, cea mai frumoasă dintre cele ale oamenilor din încăpere. Pe masă se află catastiful scribului și o pungă plină cu monede din care se revarsă câteva pe fața mesei. Deasupra mesei, atârnată pe perete, se află o geantă-tolbă care mie îmi sugerează faptul că *stăpânul o poate lua oricând pentru a pleca în călătorie*, lăsând administrarea treburilor în seama scribului. În încăpere se află trei grupuri de oameni preocupați de activități diverse: doi lucrători în stânga stăpânului, trei personaje preocupate de o discuție aprinsă (se gesticulează cu brațele) și un grup de lucrători ocupați cu manevrarea unor butoaie, doar suntem la vie, sursa vinului bun...

Stăpânul este în dialog cu cei doi lucrători din stânga sa. Este ceva neobișnuit în acest dialog. Plata se face individual, dar această relație individuală

stăpân-lucrător este întreruptă de intervenția lucrătorului din spate care cu tichia în mână și cu brațul întins în spatele primului lucrător (palma mâinii este închisă, iar degetul mare este îndreptat spre grupul de oameni din mijloc, cu intenția vizibilă de a-i desemna) spune ceva ce oprește mâna stăpânului în poziția întinsă, suspendată, cu palma desfăcută, deasupra mâinii întinse a lucrătorului care tocmai a primit dinarul de plată.

Stăpânul nu pare contrariat, sau supărat, deși cred că ar putea fi deoarece există o contestare a gestului său prin această întrerupere. Stăpânul ține mâna dreaptă pe piept, cu palma desfăcută, iar fața lui revarsă aceeași bunătate cu care și-a tratat și ceilalți lucrători pe care i-a plătit conform voinței sale. Contrariat de intervenție este scribul, care cu gâtul întins privește intens la grupul din stânga stăpânului!

Ce este religios în acest tablou
(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

care înfățișează o activitate din viața zilnică a unor oameni puși împreună de imperativul bunei funcționări a viei? Geniul lui Rembrandt constă în faptul că el nu face apel la elemente exterioare care pot sugera comportamentul religios. Religiozitatea personajelor sale emană din faptul că ele se comportă datorită resortului intern în mod religios[2], ele sunt religioase. Esența Învățăturii lui Isus este dragostea. Ei bine, fața stăpânului exprimă această dragoste față de lucrătorii din vie chiar într-un moment în care manifestarea lui de generozitate este contestată! Priviți gestul mâinii lui drepte cu palma desfăcută pe piept. Dacă noi am dori să întărim printr-un gest urarea ”îți doresc sănătate din toată inima”, cum am proceda? Eu cred că am pune mâna pe piept în spre inimă... Sunt tentat să adaug religiozității momentului pictat de Rembrandt și lumina ireală în care artistul îl scaldă pe Stăpân deoarece ea scapă controlului lumii reale care nu o poate furniza. Nu am epuizat în mod cert restul resurselor tabloului. Priviți-l cu atenție și veți descoperi singuri chiar rolul animalelor care participă la eveniment. Oare câinele din dreapta nu privește și el contrariat la scena cu stăpânul, cam la fel ca scribul?

Am ales pentru a doua ilustrare a parabolei o gravură aflată

în *Biblia Ilustrată* sub îndrumarea și după ideile lui Jerome Nadal (1507 – 1580), un călugăr iezuit din Spania, reprezentatul personal al fondatorului ordinului, Ignatius de Loyola (1491 – 1556). Ignatius a urgentat munca lui Nadal care consta în conceperea unui ”ghid ilustrat” pentru meditațiile asupra Bibliei în timpul *Exercițiilor Spirituale* ignațiene. Munca aceasta de concepere a scenelor conform ideilor Exercițiilor a durat mult timp. Realizarea ilustrațiilor s-a terminat după moartea lui Ignatius de Loyola. Nadal a fost ajutat de gravorii Bernardino Passeri, Marten

(continuare în pag. 18)

de Vos și frații Jerome și Anton Wierix, iar tipărirea a fost făcută la Anvers, la atelierele lui Christophe Plantin și Martinus Nutius [3]. În 1593 aceste ilustrații au fost publicate în volumul *Evangelicae Historiae Imagines*, aranjate după cronologia vieții publice a lui Isus.

Cartea a avut o influență foarte mare în Contra- Reforma Europeană deoarece ilustrațiile au fost printre primele care au utilizat *tehnica desenului în perspectivă* care descrie realist formele tridimensionale în planul hârtiei, așa cum procedau desenele științifice din acea perioadă. Aceste tehnici au făcut povestirile Evangheliei mult mai vibrante și realiste și au avut astfel un mare impact în evanghelizare și meditație.

Ioan SORAN

Bibliografie:

http://fr.wikipedia.org/wiki/Parabole_des_ouvriers_de_la_onzième_heure

Georg Simmel, Rembrandt, Editura Meridiane București 1978, pag. 213

<http://catholic-resources.org/Art/Nadal.htm> , Illustrations of Gospel Stories from Jerome Nadal, S.J.

Să ne rugăm împreună

Doamne, ajută-mă să pot spune celor
Puternici adevărul în față,

Să nu mint doar pentru a câștiga
Aplauzele celor slabi.

Dacă-mi dai noroc, nu-mi lua fericirea,
Dacă-mi dai putere, nu-mi lua rațiunea,
Dacă-mi dai succes, nu mă lipsi de umilință,
Dacă-mi dai umilință, nu-mi lua demnitatea.
Ajută-mă ca întotdeauna să văd și reversul
medaliei.

Nu mă lăsa să-i învinovățesc pe ceilalți
Pentru că nu gândesc ca mine.

Învață-mă să iubesc oamenii ca pe mine
însumi,

Învață-mă să mă judec ca pe restul.

Nu mă lăsa să alunec în orgoliu,

În disperare sau eșec,

Mai bine amintește-mi că esențialul este
Experiența care precede triumful.

Învață-mă , ca în ciuda suferinței,

Să merg înainte,

Învață-mă, ca în ciuda decepțiilor,

Să nu-mi pierd încrederea,

Învață-mă că A IERTA este cel mai important
Lucru pentru cel puternic și că

Răzbunarea este semnul primitiv al celui slab.

Dacă-mi iei norocul, lasă-mi speranța,

Dacă-mi iei succesul, lasă-mi puterea

De a trece peste eșec.

Dacă voi greși cuiva,

Dă-mi curaj să-mi cer iertare,

Dacă-mi va greși cineva,

Dă-mi bunătatea ca să-l pot ierta.

Doamne, dacă eu uit de Tine,

Tu să nu uiți de mine.

Te iubesc, Doamne, am nevoie de Tine.

Vino în inima mea, binecuvântează familia
mea și prietenii mei. Amin.

Monedă aniversară Cardinal Alexandru Todea

Banca Națională a emis luni, 29 octombrie, la inițiativa Arhiepiscopiei Majore de Alba Iulia și Făgăraș și a Episcopiei de Oradea, în persoana Preafericitului Lucian și a Preasfințitului Virgil, o monedă dedicată aniversării a 100 de ani de la nașterea cardinalului Alexandru Todea (1912 – 2002). Prin aceasta s-a înfăptuit un strălucit act de evidențiere a personalității marcante a cardinalului Alexandru Todea, care a rămas în istoria poporului român prin modul exemplar prin care a reușit să-și trăiască viața în credință, conducând destinul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, în momente cruciale, atât în perioada de clandestinitate, cât și după această perioadă, când Biserica și-a reluat locul și rolul în conștiința națională.

Emisiunile monetare dedicate marilor personalități prezintă o largă popularitate, prin intrarea acestora în circuitul numismatic intern și internațional. Moneda este turnată în argint pur (concentrație 999‰), are greutatea de 31,103 g, diametrul de 37 mm și cant zimțat. Tirajul este restrâns, de numai 500 exemplare. Moneda este însoțită de o carte-brevet care prezintă rolul Cardinalului Alexandru Todea în istoria poporului român și semnificația momentului aniversar în pagini scrise în limbile română, engleză și franceză. Cartea

brevet include și certificatul de autenticitate care este semnat de către Guvernatorul Băncii Naționale a României, domnul Mugur Isărescu și de către casierul central. Monedele sunt ambalate în capsule de metacrilat transparent.

Moneda și cartea brevet au o concepție grafică realizată de expertul Cristian Ciornei de la Banca Națională a României. Moneda are valoarea de 10 lei. Pe avers este înfățișată Catedrala din Blaj, valoarea nominală „10 LEI” și stema României; la exterior, circular, anul de emisiune „2012” și inscripțiile „ROMANIA” și „CATEDRALA SF. TREIME, BLAJ”. Pe revers este redat portretul Înaltpreasfințitului Alexandru Todea și anii între care a trăit, 1912-2002; la exterior, inscripția în arc de cerc „CARDINALUL ALEXANDRU TODEA”.

Bateria acestei monede aniversare urmează altor evenimente majore de cinstire a memoriei celui de-al doilea cardinal român, Alexandru Todea, după tipărirea unui album dedicat împlinirii a 100 de ani de la naștere și a unui volum omagial. Punerea în circulație a monedei se face prin sucursalele din București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.

Pr. Florin JULA

Cardinalul Lucian Mureșan, membru de onoare al Academiei Române

Academia Română a ales, prin vot secret, cinci noi membri titulari, patru membri de onoare din țară - printre care filosoful Mihai Sora și cardinalul Lucian Muresan - și trei noi membri de onoare din străinătate, în Adunarea Generală care a avut loc miercuri, 24 octombrie a.c., informează forul cultural și științific.

Membri de onoare din țară au fost aleși Ioan Caprosu (secția de științe istorice și arheologie), Petre T. Frangopol (secția de științe chimice), Mihai Sora (secția de filosofie, teologie, psihologie și pedagogie), cardinalul Lucian Mureșan (secția filosofie, teologie, psihologie și pedagogie).

Cardinalul Lucian Muresan s-a născut pe 23 mai 1931, în Ferneziu. După Revoluție și legalizarea Bisericii Române Unite, pe 3 martie 1990, Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit episcop al Episcopiei de Maramureș, fiind, în ordine cronologică, al treilea episcop al acestei eparhii. Lucian Mureșan, arhiepiscopul major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, a fost numit cardinal de papa Benedict al XVI-lea, în februarie 2012. Arhiepiscopul Lucian Mureșan este cel de-al treilea cardinal român, după Iuliu Hossu și Alexandru Todea.

În prezent, Academia Română are 78 de membri titulari, 77 de membri corespondenți, 32 de membri de onoare din țară și 88 de membri de onoare din străinătate.

<http://www.emaramures.ro>

Colectivul redacțional:

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)